

Συχνά ερωτήματα σχετικά με τη δεύτερη δόση του εμβολίου για τον SARS-CoV-2

Οι Καθηγητές της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, **Γκίκας Μαγιορκίνης** και **Θάνος Δημόπουλος** (Πρύτανης ΕΚΠΑ), απαντούν σε συχνά ερωτήματα σχετικά με τη δεύτερη δόση του εμβολίου για τον SARS-CoV-2.

Πόσο κακό ή καλό είναι που καθυστέρησα την δεύτερη δόση του εμβολίου μου;

Η βέλτιστη χρονική απόσταση των δόσεων των εμβολίων ώστε να αναπτυχθεί η μέγιστη δυνατή ανοσία έχει μελετηθεί εκτεταμένα. Βασικές αρχές ανοσολογίας λένε ότι μεταξύ πρώτης και ενισχυτικής δόσης θα πρέπει να υπάρχει ένα χρονικό διάστημα 2-3 μηνών καθότι τα Τ-κύτταρα μνήμης με υψηλή πολλαπλασιαστική ικανότητα χρειάζονται αρκετές εβδομάδες για να μορφοποιηθούν. Ομοίως τα Β κύτταρα μνήμης χρειάζονται μερικούς μήνες για να αναπτυχθούν. Μαθηματικά μοντέλα με βάση τις ανοσολογικές αποκρίσεις σε πειραματόζωα, προτείνουν ότι η ενισχυτική δόση οποιουδήποτε εμβολίου αναμένεται να έχει καλύτερα αποτελέσματα όταν χορηγηθεί 45 με 90 ημέρες μετά την πρώτη δόση.

Το χρονικό διάστημα μεταξύ των δόσεων

Ο γενικός κανόνας είναι ότι τα προτεινόμενα χρονικά διαστήματα μεταξύ των δόσεων των εμβολίων είναι τα ελάχιστα που θα πρέπει να ακολουθούνται ώστε να επιτευχθεί το αναμενόμενο αποτέλεσμα ανοσίας. Για παράδειγμα αν ένας εμβολιασμός απαιτεί 2 δόσεις, οι οποίες έχουν απόσταση μεταξύ τους 1 μήνα, τότε αν η δεύτερη δόση δεν γίνει στο μήνα, μπορεί να ολοκληρωθεί οποτεδήποτε, ακόμα και μήνες ή χρόνια μετά, ώστε να θεωρηθεί ο εμβολιασμός πλήρης. Σε καμία περίπτωση δεν χρειάζεται να ξανα-ξεκινήσει το εμβολιαστικό σχήμα. Η αρχή αυτή της ανοσοποίησης εφαρμόζεται σε όλους τους εμβολιασμούς και είναι καταγεγραμμένη τόσο στις οδηγίες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, του CDC όσο και του πράσινου βιβλίου ανοσοποίησης του ΡΗΕ.

Η ανοσολογική απάντηση είναι καλύτερη μετά από καθυστέρηση της δεύτερης δόσης

Επιπλέον των βασικών αρχών ανοσοποίησης, υπάρχουν αρκετά στοιχεία που δείχνουν ότι η καθυστέρηση της δεύτερης δόσης στα υπάρχοντα εμβολιαστικά σχήματα COVID-19 οδηγεί σε καλύτερη ανοσολογική απάντηση. Ακόμα μία πρόσφατη μελέτη στο Lancet έρχεται να επικυρώσει τα ευρήματα άλλων μελετών ότι το ανοσολογικό προφίλ της απόκρισης μετά από καθυστέρηση της δεύτερης δόσης είναι σημαντικά καλύτερο από ότι αν η δόση είχε ολοκληρωθεί στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα. Τα ευρήματα αφορούσαν το εμβόλιο της Οξφόρδης και έδειξαν ότι μία καθυστερημένη τρίτη δόση οδήγησε σε ακόμα ισχυρότερες ανοσολογικές αποκρίσεις τόσο σε επίπεδο αντισωμάτων όσο και σε επίπεδο κυτταρικής ανοσίας.

Ερώτηση: Άργησα να κάνω την δεύτερη δόση του εμβολίου της COVID-19 για λόγους προσωπικούς. Μήπως δεν έχω επαρκή ανοσία;

Απάντηση: Έχετε επαρκή ανοσία και πιθανώς καλύτερη από αν το είχατε ολοκληρώσει στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα. Η ανοσία είναι επαρκής και ο εμβολιασμός θεωρείται

πλήρης οποτεδήποτε ολοκληρωθεί η δεύτερη δόση μετά από το προτεινόμενο χρονικό διάστημα.

Ερώτηση: Για λόγους προσωπικούς δεν προλαβαίνω να κάνω την δεύτερη δόση στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα. Μήπως να αναβάλω τον εμβολιασμό μου μέχρι να μπορώ να έχω και τα 2 ραντεβού στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα;

Απάντηση: Δεν υπάρχει λόγος να αναβάλλετε το ραντεβού σας με την πρώτη δόση του εμβολίου. Το προτεινόμενο χρονικό διάστημα είναι το ελάχιστο. Θα πρέπει να προχωρήσετε στην πρώτη δόση το δυνατό συντομότερο ενώ μπορείτε να ολοκληρώσετε τη δεύτερη δόση αργότερα. Οι βασικές αρχές ανοσοποίησης λένε ότι το αποτέλεσμα θα είναι τουλάχιστον το ίδιο με το αν είχε ολοκληρωθεί στο προτεινόμενο χρονικό διάστημα, ενώ οι πρόσφατες μελέτες δείχνουν ότι θα έχετε σημαντικά καλύτερη προστασία.